

MARY RENAULT: Oheň z nebes

Bylo mu sedm, v tom věku chlapci opouštěli péči žen. byl čas z něho udělat Řeka. Král Filip opět vedl válku na severovýchodním pobřeží Chalkidiky, zabezpečoval hranice království...ale v něm vzbuzovalo touhu mládí, ať už u dívky nebo mladíka. Na čas ho uspokojili mladí muži; později si vzal po vzoru svého otce jako další ženu mladou urozenou dívku.

Válka na poloostrově počkat nemohla; chlapec také ne. I když ho jeho vrstevníci přerostli, ve všem ostatním je předběhl. Od vojáků z královské gardy, a dokonce i z kasáren pochytil venkovský dialekt; bůh ví, co dalšího tam ještě vyslechl. A co se naučil od matky, na to raději nemyslet.

Leónidas byl Olympiadin strýc, helénistické vidění světa mu přešlo do krve víc než samotnému Filipovi. Jak bylo pro muže jeho původu a postavení přirozené, získal si přátelé mezi aristokracií, dědičnými oligarchy, kteří s nostalgií vzpomínali na staré dobré časy, odsuzovali současné poměry a, jako jejich předkové už od peloponéské války, obdivovali Spartu. Když se naskytla příležitost, Leónidas se vypravil právě tam.

Zjistil, že v jednom ohledu stále ještě dokáže totéž co v minulosti: vychovat disciplinované chlapce, silné, skromné a uctivé, kteří ihned vykonají, co je jim přikázáno, aniž by se ptali proč; kteří vstanou, když do místnosti vstoupí někdo starší, a nikdy nemluví, nejsou-li tázáni. Attická kultura a spartské mravy, říkal si, když se plavil domů; zkombinujte je v tvárné mladé mysli a vychováte dokonalého muže.

Zde se nabízel dokonalý kompromis. Leónidas sám se ujme povinností muže. Filip pak s klidnou myslí odjel; zanechal rozkazy, aby se Leónidovi dostalo oficiálního přivítání.

" Teď jsi školák," řekla. " Musíš přestat chodit do ženských komnat."

" Kdo si myslíš, že mne zastaví?"

" Tvůj učitel."

Vyřítil se z vody, až vyšpláchla na podlahu. Hellaniké si ho přehnula přes koleno a zbila ho sandálem.

Vykoupaný, učesaný a nastrojený byl zavolán do Perseova sálu. Chlapec očekával starého učence, uviděl elegantního zpřímá se držícího čtyřicátníka s tmavým plnovousem, který se kolem sebe rozhlíží jako generál. Chlapec toho o důstojnících věděl hodně, ale většinou šlo o pohledy zdola. Leónidas byl srdečný, jist, že bude dělat svým předkům čest. Alexandr se všemu zdvořile podvolil; jeho smysl pro realitu ho vedl k tomu, aby to celé absolvoval jako voják na cvičišti.. Leónidas nedoufal, že uvidí spartánskou výchovu tak dobře začatou. Chlapec byl krásnější, než bylo žádoucí, ale vypadal zdravý a bystrý.; bezpochyby ho bude možné něčemu naučit.

" Ty dětské šatečky svědčí o velké péči. Teď mu musíme najít něco pro chlapce." Bylo zřejmé, že školní výuka nestačí. Musí vzít do ruky celý jeho denní režim Chlapcova kázeň se ukázala být iluzí. Přestože jeho zhýčkanost bila do očí, musí se mu přiznat že není žádný maminčin mazánek..

Každé ráno před východem slunce již byl na cvičišti; dvakrát dokola po běžecké dráze, zvedat závaží, skákat, házet. A když přišel čas snídaně, nikdy se nenajedl do syta.

Nosil teď výhradně šaty z doma tkaných látek, drsné na omak, ve Spartě byly dobré i pro královské syny..

Alexandr stále ještě rád jezdil na koni; ale brzy přišel o svůj oblíbený doprovod, mladého důstojníka.

" Já jsem ho políbil první. On se mě nikdy nepokoušel dostat." Použil výraz z argotu kasáren, jiný neznal.

Po němé pauze musel bez dalších slov odejít. V učebně ho stále ještě němý Leónidas zbil. Se svými syny zacházel mnohem hůř. Musel brát ohled na chlapcův původ a Olympiadu. Ale byl to výprask, jaký se uštěďruje chlapci, ne dítěti. Leónidas si nepřiznal, že jen čekal na příležitost, chtěl vidět, jak se jeho svěřenec zachová.

Neslyšel nic, jen dopadající údery. Měl od počátku v úmyslu chlapci nakonec přikázat, aby se otočil a podíval se mu do očí, ale neodhadl správně, s čím se setká. Předpokládal, že uvidí spartánskou statečnost nebo sebelítost. Avšak před sebou spatřil doširoka otevřené oči bez jediné slzy, zornice rozšířené tak, že kolem černého středu zbýval pouze úzký šedý okraj; pevně sevřené bílé rty a rozšířené nozdry; zuřivý žhnoucí vztek, koncentrovaný tichem. Jako by hleděl do středu výhně. Na moment měl pocit skutečného ohrožení.

Chlapcovo sebeovládání bylo něco zcela jiného.

První instinkt ho ponoukal, aby kluka chytil pod krkem a ten vzdor z něho vytřískal. Ale byl člověk spravedlivý, s vysokými nároky vůči sobě samému. Navíc sem byl povolán, aby vychoval vojevůdce, krále Makedonie, ne aby zlomil otroka. Chlapec se přinejmenším dovedl ovládat.

" Ani jsi nehlesl, jako správný voják. Uznávám muže, který umí snášet bolest. Pro dnešek máš volno."

Za to se mu dostalo pohledu, který vyjadřoval zdráhavý respekt před úhlavním nepřítelem. Když chlapec odcházel, Leónidas si na zádech jeho chitónu z doma tkané látky všiml krvavé svrny. Ve Spartě by to byla maličkost; přesto si najednou přál, aby ho nebyl tloukl tak tvrdě.

Chlapec matce nic neřekl; ale našla pruhy podlitin. V pokoji, kde sdíleli mnohá tajemství, ho s pláčem objala.....žádal ji, aby Leónida tím kouzlem zničila. Rychle mu figurku vzala...Falus postavy byl prořatý dlouhým trnem... ..ale jedno společné tajemství měli....opovrhovala Spartány, tou rasou anonymních poslušných pěšáků a nemytých žen, které sloužily napůl jako vojáci, napůl jako chovné klisny.

Marně žádal otce, aby se nemusil učit filosofii, o níž se ví, že plete lidem hlavu; chce být jen vojákem. Neodvážil se mu svěřit s tím, že ho Alexandr a jeho přátelé nemají rádi. byl by dostal řemenem za to, že to nechal dojít tak daleko. ...Neodporuj mu. za diskuse je placený sofista. posílám tě tam, aby ses zdokonalil, ne aby sis dělal nepřátele. jestli se tam budeš hádat, napráskám ti, až zmodráš."

...

Héfaistiónův majetnický vztah k Alexandrovi rychle sílil. všechno ho k tomu vedlo: jeho povaha, jeho láska v její úplnosti i to, jak ji chápal; filosofův názor, že pro každého muže je na světě jenom jeden dokonalý přítel; jistota jeho přirozených instinktů, že Alexandrova věrnost je stejně silná jako jeho vlastní; a jejich všemi uznávané postavení. Aristotéles byl člověk, který vycházel z faktů. Okamžitě věděl, že má před sebou vztah, jenž potrvá, ať už k jejich prospěchu, nebo ne; vztah založený na opravdové náklonnosti; ne na bezuzdné požívačnosti nebo pochlebování. (Kdyby tak někdo moudrý kdysi udělal pro jeho otce....!) Proto když mluvil o přátelství, dával svým očím spočinout na dvou hezkých chlapcích; kteří si nerozlučně stáli po boku.. Když bývali v Pelle spolu sami, Héfaistión měl oči jen pro Alexandra; teď se v nich, tak jasně jako sluneční paprsek v hodinách optiky, odrážel fakt, že oni dva tvoří velmi hezký pár.

Jednou o svátcích, když se vydali do města a šli do divadla, nebyl filosof klidný jako obvykle. K jeho lítosti dávali Aischylovy Myrmidony, kde Achilleus a Paroklos vystupovali jako více než dokonalí přátelé, ačkoli podle Aristotelova názoru až tak dokonalí nebyli. Uprostřed jeho kritických úvah, právě když Achilleus dostal zprávu o Patroklově smrti, si všiml, že Alexandr je hrou úplně fascinován. Z očí se mu hrnou slzy a Héfaistión ho drží za ruku. Jeden káravý pohled a Héfaistión, zrudlý po uši, ruku pustil; na Alexandra nestačil. Na konci hry oba zmizeli; našel je dole za scénou s hercem, který hrál Achillea. nemohl principi zabránit, aby toho člověka neobjal a nedal mu cenný náramek; královna se po něm jistě bude shánět. Velmi nevhodné chování. celý příští den se věnovali matematice, zdravé protilátce.

V měsíci Iva, když začínalo vinobraní, slavili narozeniny; bylo jim patnáct....není to předčasné, protože na svůj věk je v těchto věcech dost vyspělý, aby mohl spatřit tvář války.

Není hotovo, z textu budou vybrány další pasáže, někdy i do již sestavené části, podle vývoje příběhu. 12.4.